

Verkkokokousvälineet opetuksessa ja ohjauksessa – pedagogisia ja teknisiä näkökulmia saavutettavuuteen

Minna Koskinen Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Merja Laamanen Jyväskylän yliopisto

Krister Linnas Jyväskylän yliopisto

Sanna Uotinen Jyväskylän yliopisto

DigiCampus-hanke Esteettömyys ja saavutettavuus

HAMK HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

jamk.fi
Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Webinaarin sisältö

- Ennakkovalmistelut
- Opetuksen alkaessa
- Opetuksen aikana
 - Luento
 - Vuorovaikutus
 - Hybridiopetus
- Opiskelijan kokemuksia

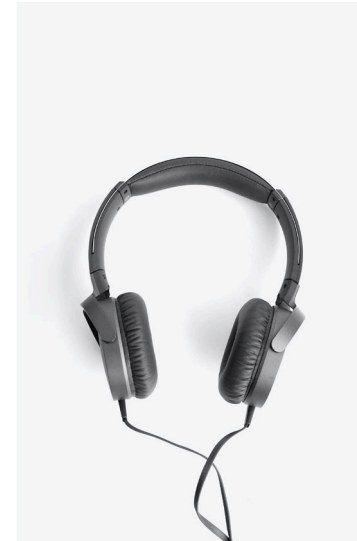
Ennakkovalmistelut

I) Tekniikan testaus

- Testaa laitteisto, sovellus sekä toiminnot
 - Webkamera, kuulokemikrofoni
 - Näytön / sovelluksen jakaminen
 - Puheenvuorojen antaminen
- Varmista hyvä äänenlaatu
 - Käytä erillistä mikrofonia
 - Minimoi taustamelu
- Tilan valinta: valaistus, taustamelu

- Ohjeista osallistujat
 - Välineet: esim. sovellus, webkamera, kuulokemikrofoni
 - Testaus

2) Pedagoginen käsikirjoitus

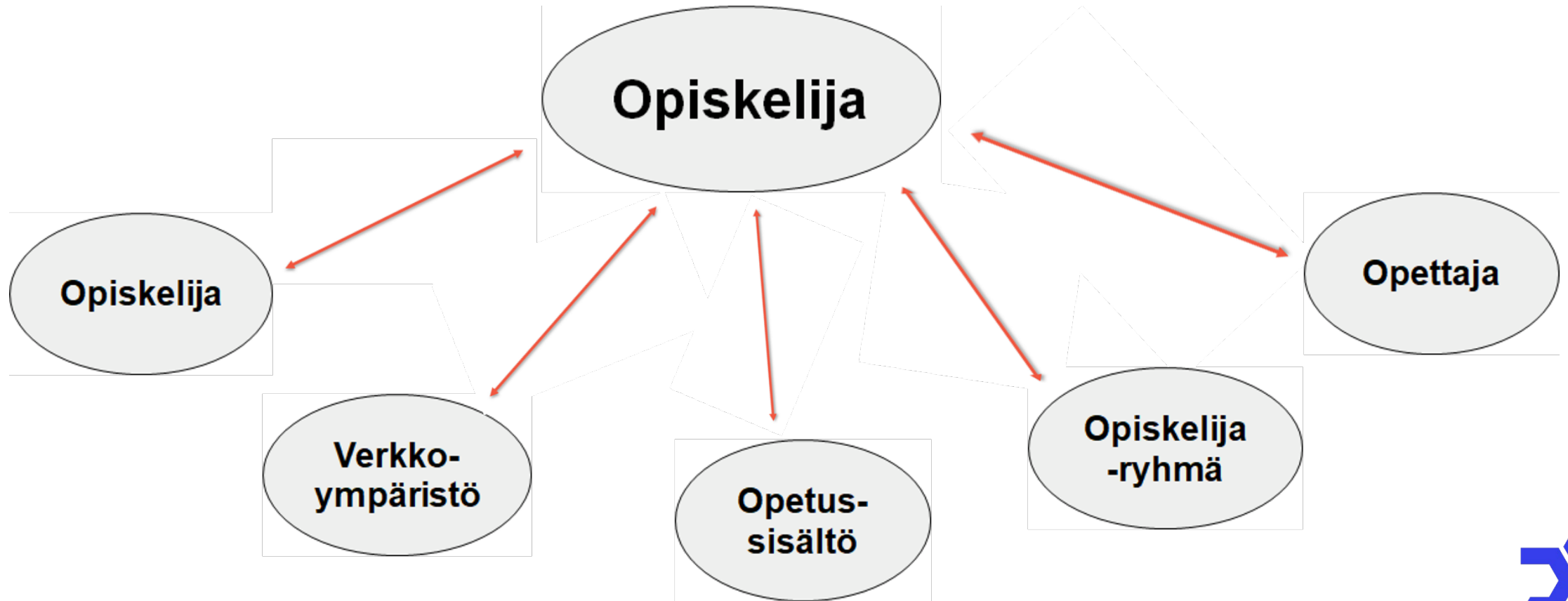
- Toiminta
 - Opettajajohtoisuus vs. vuorovaikutus?
 - Pienryhmätyöskentely?
 - Yhteisen dokumentin tuottaminen?
- Aikataulutus
 - Ryhmätyöt: ajankäyttö, koonti
 - Verkkotyöskentelyn kognitiivinen kuormittavuus: muista riittävät tauot!
- Tiedota aikataulu ja ohjeista toiminta osallistujille etukäteen
- Toimita esitys etukäteen saavutettavassa muodossa osallistujille. Se helpottaa seuraamista ja muistiinpanojen tekemistä.

Opetuksessa

Verkkovuorovaikutuksen saavutettavuus opiskelijan näkökulmasta (Moore 1989, 2013)

Saavutettavaa vuorovaikutusta, läsnäoloa ja luottamusta verkkotapaamisessa (1/2)

(Tyrväinen ym. 2020; Uotinen ym. 2016; Valkonen ym. 2020)

- Vuorovaikutus, opettajan läsnäolo ja opiskelijoiden kokema luottamus ovat onnistuneen verkko-opetuksen keskeisiä tekijöitä
- Muista monikanavaisuus
- **Rakenna vuorovaikutusta**
 - **Suunnittele** etukäteen miten ja milloin rakennat vuorovaikutusta (tehtävänannot, aikataulu) ja miten järjestät sen teknisesti
 - Mahdollista opiskelijalle erilaiset vuorovaikutuksen tavat (anna opiskelijan valita: chat, ääni)
 - Anna aikaa kirjoittamiseen, puhumiseen – pidä rauhallinen tahti
 - Kutsu osallistumaan, mieti miten jaat puheenvuoroja (ohjeistus ja pelisäännöt)
 - Kuuntele ja osoita kuuntelemista myös sanoin
 - Ohjaa aktiivisesti

Saavutettavaa vuorovaikutusta, läsnäoloa ja luottamusta verkkotapaamisessa (2/2)

(Tyrväinen ym. 2020; Uotinen ym. 2016; Valkonen ym. 2020)

- **Luo läsnäoloa**

- Ole läsnä eri tavoin (kuvalla, äänellä)
- Oma kuva / video
 - Kuva riittävän suureksi, jotta myös ilmeet näkyvät
 - Käytä rohkeasti ääntä, kuvaa ja videota = tule tutuksi ja näy!
- Huomioi nonverbaalikka (äänen käyttö, teksti, hymiöt)
- Käytä läsnäoloa luovaa puhetta
 - etunimen käyttö
 - tapahtuvan toiminnan kuvaaminen
 - rohkaisu, kannustus
 - vuoronvaihdon tuki esim. kiitoksella
 - tekninen ohjaus, sisällöllinen palaute
- Muotoile uudelleen, tiivistä ja selkiytä
- Havainnoi opiskelijoita ja reagoi tarpeisiin

Hybridiopetus

Hybridiopetus

- Vaatii hyvää ennakkosuunnittelua.
- Suunnittele osallistuminen. Panosta osallisuuden kokemukseen.
- Seuraaminen vs. osallistuminen
- Tasavertainen jäsen vs. ulkojäsen

Opiskelijan kokemuksia

Opiskelijan kokemus

- Vuorovaikutuksen etiketin / pelisääntöjen ohjeistaminen
- Vuorovaikutukseen kannustaminen
 - Anonymiteetti vs. omalla nimellä
 - Padlet

Lähteet, lisäperehtymistä

- Ahlgren, R., Häkkinen, S., Koskinen, M., Laakso, H. & Selkivuori, L. 2019. [Havaintoja hybridiopetuksesta](#). Jyväskylän ammattikorkeakoulun avoimet oppimateriaalit.
- Moore, M. G. 2013. The theory of transactional distance. Teoksessa M. G. Moore (toim.) Handbook of distance education. 3. painos. New York: Routledge, 66–85.
- Tyrväinen, H., Valkonen, L. & Uotinen, S. 2020. (hyväksytty julkaistavaksi). Instructor presence in a virtual classroom. Open Learning: The Journal of Open and Distance Learning.
- Uotinen, S., Tyrväinen, H. & Valkonen, L. 2016. Opiskelijan ja opettajan vuorovaikutus korkeakoulujen verkko-opetuksessa. Kasvatus 47 (5), 434–446.
- Valkonen, L., Tyrväinen, H. & Uotinen, S. 2020. Luottamuksen rakentuminen verkko-opiskelussa. Kasvatus 51 (1), 21-37.

Tulevat webinaarit bit.ly/2VhObrJ

- Pdf-tiedostojen saavutettavuus 4.5. klo 10-11
- Verkkokokousvälineet opetuksessa ja ohjauksessa – pedagogisia ja teknisiä näkökulmia saavutettavuuteen 27.4. klo 10-11
- Video- ja äänitiedostojen saavutettavuus 12.5. klo 10-11

DigiCampus on opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama korkeakoulutuksen kehittämishanke

Microsoft Teamsin saavutettavuus

- + Näppäinoikotiet käytössä (Search /keys)
 - Windows vs. Mac erilaisia!
- + Reaaliaikainen puheentunnistus toimii englanniksi
- Useita vakavia saavutettavuushaasteita
 - Ei riittävästi rakenteellista tietoa ruudunlukijalle
 - Navigointitapa vaihtelee eri osissa (tabulaattori tai nuolinäppäimet)
 - Sijaintia ja vuorovaikutusta ilmaisevat vihjeet puuttuvat

Zoomin saavutettavuus

- + [Näppäinoikotiet](#)
- + Ruudunlukijan tuki
- + Navigointi tab-painikkeella helppoa
- + Valkotaulun muokkaus oli helppoa puhelimella ja tietokoneella

- Kontrasteissa on parantamisen varaa. Teksti näkyy paikoin huonosti.
- CTRL ja + -painikkeella zoomaaminen ei juuri suureenna tekstiä.